

Tillsynsvägledning gällande orienteringar och andra friluftsanslag

I Naturvårdsverkets allmänna råd 96:4 anges när samråd, (informationsskyldighet), ska hållas vid karttränning, orientering och andra friluftsanslag. Länsstyrelsen i Skåne län vill här ytterligare förtydliga när samråd enligt 12 kap 6 § miljöbalken ska hållas i samband med orientering och andra friluftsanslag till fots som t ex terränglopp. Utgångspunkten är vad som är nödvändigt ur naturvårdssynpunkt.

Skåne har låg andel allemansrättsligt tillgänglig mark i jämförelse med övriga landet. Stora delar av länet karaktäriseras av intensivt jordbruk och hög befolkningstäthet. Bristen på närreklamationsområden är särskilt stor kring tätorter i södra och västra Skåne. Det finns många olika intressen som konkurrerar om marken. Då de områden vilka är tillgängliga för allmänheten är mycket viktiga såväl för rekreation och friluftsliv som för växt- och djurlivet, är frågan om att kunna kombinera dessa två intressen synnerligen angelägen.

Tillsynsmyndighet

Länsstyrelsen har tillsyn över att föreskrifter för skyddade områden, t ex naturreservat, följs och kontrollerar utifrån dessa om det är tillåtet att anordna orienteringar och andra friluftsanslag inom dessa områden.

Naturvårdsverket allmänna råd

I naturvårdsverket allmänna råd 96:4 finns riktlinjer för hur det rörliga friluftslivet bör uppträda i samband med olika arrangemang i den allemansrättsliga delen av naturen. I handboken framhålls kraven på hänsyn till skydd mot störning av växt- och djurlivet och att samråd bör ske med berörda sakägare och intressenter. I råden beskrivs att ett flertal faktorer som anses vara särskilt viktiga att beakta vid genomförandet av friluftsanslag:

- När på året arrangemanget avses genomföras
- Arrangemangets storlek (deltagarantal)
- Arrangemangets omfattning (ytmässig utbredning)
- Varaktighet (omfattning i tid)
- Val av terrängområde

Vidare anges att särskild hänsyn skall tas under vissa bestämda tider med utgångspunkt från djurlivets förnyngsperiod. Denna period, benämnd som vårdatumperioden, infaller vid olika tidpunkt i olika delar av landet. I naturvårdsverkets allmänna råd anges vårdatumperioden för Skåne till 1 maj – 30 juni. Länsstyrelsen i Skåne har dock gjort bedömningen att Skånes brist på allemansrättslig mark i kombination med allt tidigare vårar, så har *vårdatumperioden* förflyttats och numera infaller **15 april - 15 juli**. *Under denna tid bör endast begränsade arrangemang med få deltagare genomföras.*

Dispenser och tillstånd

[Dispens och/eller tillstånd](#) krävs alltid när:

- Ett skyddat område berörs där åtgärden är **förbjuden** eller kräver länsstyrelsens **tillstånd** i föreskrifterna.

Tänk på att även om det inte finns något förbud mot friluftsanslag så kan dispens krävas för saker som att snitsla, sätta upp anslag, vätskekontroller eller andra åtgärder som sker i anslutning till aktiviteten. När man ansöker om dispens behöver man inte samtidigt lämna in en samrådsanmälan enligt punkten 4, se nästa stycke. En majoritet av Skånes naturreservat har föreskrifter som förbjuder snitsling eller uppsättning av föremål i naturreservaten.

Samråd enligt 12:6 miljöbalken

Samråd enligt 12 kap 6 § miljöbalken ska ske när man genomför en åtgärd som väsentligen kan påverka naturmiljön. Stora arrangemang i skog och mark samt arrangemang i känsliga naturmiljöer omfattas enligt Länsstyrelsen Skåne av samrådsplikt.

[Samråd](#) krävs i följande fall:

1. Nyritning och omfattande omritning av kartor.
2. Vid arrangemang med mer än 150 deltagare, oavsett tid på året.
3. Om arrangemanget genomförs mellan den 15 april – 15 juli, om inte arrangemanget är synnerligen begränsat och påverkan på naturmiljön och därtill knutna värden är av försumbar betydelse.
4. När området är skyddat så som nationalpark, naturreservat, Natura 2000-område etc, där det **inte är förbjudet** i föreskrifterna att anordna denna typ av aktiviteter.

Information som länsstyrelsen behöver för att kunna fatta beslut

- Varje samråd/dispensansökan/tillståndsansökan ska innehålla en **karta** där tävlingsområdet ska vara tydligt avgränsat. Vid terränglopp ska bansträckningen vara tydligt utmärkt och vid orientering ska det anges vilket område som kommer att beröras samt vilka eventuella frizoner man har tänkt sig. Start och målgång ska alltid vara tydligt utmärkta på karta.
- Redovisning av **övriga anordningar** som kan förekomma, t ex renhållning, sanitära anläggningar.
- Antal **deltagare** samt **datum** för tävlingen ska anges. Likaså ska anges vem som är ansvarig för eventuell återställning efter avslutad tävling.

Undantag från samrådsplikten, men inte dispens- eller tillståndsplikten, gäller:

- Arrangemang som genomförs i stadsmiljö.
- Mindre arrangemang, t ex klubbträningar, samt tipsrundor som genomförs av skolklasser.

Det är sökandes ansvar att kontrollera om något skyddat område berörs. Ni kan via länsstyrelsens hemsida, under [Skyddad natur](http://www.lansstyrelsen.se/skane/Sv/djur-och-natur/skyddad-natur/Pages/default.aspx), (<http://www.lansstyrelsen.se/skane/Sv/djur-och-natur/skyddad-natur/Pages/default.aspx>), kontrollera om tävlingsområdet berör ett skyddat område.

Övrig information

Vid arrangemang som inte kräver dispens, bör, oavsett om de bedöms vara samrådspliktiga eller inte, Naturvårdsverkets allmänna råd 96:4 följas.

Tänk på att det är längre handläggningstid på en dispensansökan än ett samråd och dispensansökan är förknippad med en ansökningsavgift. Observera även att erlagd ansökningsavgift inte garanterar att dispens beviljas.

Det åligger arrangören att alltid visa hänsyn till naturen med dess växt- och djurliv och till berörda markägare och nyttjanderättshavares intressen. Tänk på att det kan krävas tillstånd från markägare och nyttjanderättshavare att nyttja området.

Uppmärksamma att parkering i naturmark kan kräva dispens från Terrängkörningslagen och Terrängkörningsförordningen.

Det är viktigt att redan vid förberedelse för arrangemanget ha en noggrann planering för att undvika oönskad påverkan av naturtyper, biotoper, flora och fauna. Åtgärder kan t.ex. vara att inte förlägga kontrollpunkter vid våtmarker och andra känsliga biotoper. Mer om hänsyn finns i Naturvårdsverkets allmänna råd 96:4.

Miljöavdelningen
Naturprovningseenheten

010-224 16 30

Naturprovningseenheten har gemensam telefontid måndag och fredag kl. 13.00-15.00 samt tisdag, onsdag och torsdag kl. 9.30-11.30.